

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dn. Conradi Clingii Theologi Et Ecclesiastae Celeberrimi
(dum vixit) apud Erphordiam Turingiæ, Catechismus
Catholicus, summam Christianæ institutionis III. libris
succinctim complectens**

Klinge, Konrad

Coloniae, 1570

VD16 K 1309

De falso intellectu huius verbi, Gratis. tit. 20

urn:nbn:de:hbz:466:1-29452

quod promisit, nunquid hæc vera fides fuit? credisti sine fundamento, & ille promisit sine fundamento veritatis: ergò fides est præstatio & factio operis, sic tu in baptismo promittis abrenunciationem Sathanae & pōpis eius, & voues hoc Deo: si hoc præstiteris, tunc est viua fides: sin autem, fides nullius efficacitæ est, quia caret fundamēto, & quia tu nunc vis confidere & credere sine fundamēto, an putas te aliquid impetraturū? Minimè, an hæc sit vera fides, absit

Maximè ergò derogat pijs operibus Luterana illa distinctio & separatio fidei à dilectione & illius operibus. Aut quia sola fides apprehendit totum Christum, & omnia cum illo, id est, iustificationem, gratiam, salutem, sine omni additione operum, &c. Et opera solùm sequi, vt testes & nihil facere ad iustificationem & salutem. Nam opera ipsa sunt fides, id est, si hoc facis quod credis, tunc viua & vera est fides: si pœnitentiam feceris, & credideris remissionem, hæc pœnitentia est fides ipsa, & non res distincta à fide, & apprehendit iustitiam. Non igitur viua fides præcedit opera, si possibilitas adest: saltem est grauidam operibus, nihil præter tempus partus expectans, vt mulier initio quum concepit, est grauida & ad partum declinat. Sic initio fides, si vera est, grauida est operibus, quæ spiritus sanctus operatur & parit per dilectionem, Galat. 5. Luterana ergò fides est sine substantia, id est, sine fundamento operum. Ideò nuda illa fiducia, quæ superedificatur, est vana & falsa. cre didi, inquit Propheta, ideò locutus sum, Psalm. 115. Opera igitur tua, sunt tua fides. Non ergò separe ab opere fidem, hæc duo vna res sunt, &c.

DE FALSO INTELLECTV
huius verbi, *Gratis.*

TITVLVS XX.

Primò

PRIMò, sectisæ adulterant & deprauât hoc verbum, Grátis, in summam fraudem & cõtemptum bonorum operum: sic enim illud interpretantur, Paulus dicit Rom. 3. Iustificamur gratis, id est, iustificamur sine omni merito nostro per fidem: propter hanc fidem imputat nobis Deus iustificationem & salutem gratis absque omni merito operum, idq; propter solum Christum. Et hoc idem facit DEVS, vt laudetur gloria gratiæ, Ephes. primo, sicut elegit nos gratis in Christo ante constitutionem mundi. sic propter solam fidem in Christum, imputabit nobis gratis salutem, absq; omni additione & merito operum. Adeò hæc particula, gratis, excludit omnia opera: sic iam opinatur mundus, & docetur per sectarios.

Secundò, Catholici docent hanc voculam, Grátis, duplicem significationem habere. Primò significat gratuitum, id est, pro quo nihil oporteat præstare, sed quasi esset munus aut donum quod aliquis sine promerito suo accepit, illudq; sibi retinet in æternum, & nunquàm ab eo repetitur, sicuti hæreditas manet infantis mortuis parentibus, & non tenetur alicui restituere. Sic gratia & promissio salutis Dei, si semel fuerit legitimè impetrata, in æternum retinetur, sicut dicit Apostolus Rom. 11. Nam dona quidem & vocatio Dei eiusmodi sunt, vt eorum illū pœnitere non possit. Secundò, significat hoc verbum Grátis, communicationem & vsum bonorum Dei, quemadmodum si quis ita se deuinciat Domino suo fidelissimo seruitio, vt de bonis Domini participare & ijs tanquàm proprijs frui possit. Qua significatione Christus inquit Matth. decimo. Grátis accepistis, gratis date, Primò igitur significat, Grátis, irreuoocabile munus, quòd à DEO accepimus: in secunda verò significatione accipitur pro eo quod est, participem

cipem fieri gratiæ & cōuertere in vsum ad honorem & laudem Dei, sicut talenta Matthe. 25. quæ primò gratis conferuntur seruo, qui deindè debet gratis acceptis vti in honorem & laudem Dei, & alteri gratis impartiri, & sic lucrari alia talèta, & illa non abscondere in terram, &c. sine pœnitentia igitur Dei accipimus talèta. Secundò, ad nos nunc spectat, vt vtamur è diuerso illis ad gloriam & laudem Dei, & vtilitatem proximi.

Authoritas igitur illa Pauli, Romanor. 3. Iustificamur gratis, non rectè à sectarijs interpretatur. Nam sic exponunt hoc verbum, gratis, vt significet idem quod gratuitò, id est, absque omnibus bonis operibus, & quasi per solam imputationem meriti Christi saluaremur & iustificaremur: cùm tamen Apostolus planè contrarium adstruat, non simpliciter intelligendo, nos gratis iustificari, sed iustificari potiùs per vsum & communicationem bonorum ac gratiæ Dei, quæ irreuocabiliter à Deo semel accepimus. Nam impossibile est, quòd seruus reperiatur fauorem & gratiam apud Dominum suum qui cōmissa bona negligit, aut aliàs perditè dilapidat. sic seruus ille nequam Matt. 18. qui gratis accepit remissionem omniù debitorum suorum, quandò nolebat quoq; vti illa accepta gratia Domini, dānatur &c. Sic qui abscondit talentū in terra Mat. 25. Et 1. Cor. 9. Vt mihi, si nō Euāgelizauero, at sectæ omnia conantur, ne quid facere debeant, & omnia huc detorquent, vt pijs operibus derogetur. Quare enim quis gratis aliquam accipit gratiam aut donum, nisi vt illo vtatur? Negociatoribus ampliatur gratia, at fauor datoris retinetur, non pigris & negligentioribus. Ideò 2. Corinth. sexto inquit Apostolus: Hortamur vos, ne in vacuum gratiā Dei recipiatis, &c. Christus non solūm dicit, gratis accepistis, sitis contenti in ocio, sufficit: sed adiungit etiam, gratis date, id est, negociamini, &c.

Tertiò,

Tertiò, nunquàm fuit intentio Pauli, quasi per hoc verbum gratis, tollere vellet è medio omnia bona opera, vt sic gratis iustificemur & saluemur sine omni bono opere, sicut apertè disputat Roman. 3. dum dicit: Legem destruimus, quandò docemus, quod gratis per fidem iustificamur? Absit, legem statuimus, vt necessariam post fidem. Ergò Paulus solum loquitur contra errorem Iudæorum, qui iustificationis causam tribuebant operibus legis, Roman. decimo: sed ipse transfert causam in Christum, & quod ille sit causa, propter quam iustificamur, si pœnitentiam ac fidem habuerimus, Marci decimo. Neque retinetur apprehensa iustificatio, nisi per obedientiam mandatorum Dei. Romanor. octauo: Si secundum carnem vixeritis, &c. i. Corinth. sexto, Ephes. quinto, Galat. 5. Ideò sic interpretari velle voculam gratis, vt absque bono omni opere quis iustificetur & saluetur &c. est falsum. Si enim hoc verum esset, nullus peccator posset damnari, quantumcunq; impœnitens & malus. Ideò oportet voculam gratis, non solum trahere ad id, quod est acceptare donum gratiæ, sed etiam quod est vt dono gratiæ cum aliquo effectu. Vndè Paulus dicit i. Corinth. 15. se gratiam accepisse, i. gratis, sed dicit quoq; illa in me vacua non fuit. Sed obijciunt, Hoc cedit in honorem & laudè Dei & Christi, si dicimus, nos iustificari propter Christum solum, absq; vlllo nostro merito & opere bono gratis, ita vt detur soli Christo honor. Sed si opera nostra quoq; aliquid promereri deberent & facere ad salutem & iustitiam nostram, tunc Christus non est totus & integer saluator, non sola nostra satisfactio, sed solus adiutor, non totus redemptor, &c. Resp. Christus solus est omni sui parte perfectus saluator & propitiator, i. Ioan. 2. satisfactor pro peccatis totius mundi, Esa. 53. acquiritor omnis gratiæ & salutis nostræ, Hebr. 9. Sûma, quod quid meritum seu promerendi rationem con-
concer-

concernit, nimirū omnis gratiæ & donorum omnium remissionis peccatorū, salutis æternæ, donationis spiritus sancti, bonorū spiritualiū atq; corporaliū, id totū tribuitur soli Christo, eiq; nō detrahi debet: est enim ille vnicus reparator ac acquisite gratiæ & doni cœlestis per effusionem sanguinis sui, Ided non agitur hic quæstio de ipso merito omnis gratiæ & salutis æternæ: id quod totū tribuitur Christo & eius passioni, &c. Ipse solus hanc habet gloriam, & illi soli dedit pater omnem carnem in manum suā, Ioan. 17.

Sed agitur de eo, quomodò nos gratiam à Christo promeritam & salutem nobis applicare, & propriam nobis facere possimus, atq; quibus ad hæc medijs nos vti oporteat. Non agitur hic quomodò remissionem peccatorum & salutē ipsi promereamur, vt quæ semel per Christum sunt nobis promerita, sed quo pacto promeritā illam gratiā apprehendere valeamus. De his enim nūc cōtrouersia est inter homines.

Quorum quidam docent se per solam fidem in Christum, absque omnibus operibus & proprijs meritis apprehendere promeritum Christi meritum, & quòd ita glorificetur Deus & gratia ipsius, quòd gratis, id est, nullis à nobis requisitis operibus, per solam fidem ea omnia nobis merita Christi communicet: huc torquent multa dicta ex sacra scriptura, Fides tua te saluum fecit, Lucæ septimo, Ioan. tertio. Vt omnis qui credit in illum, &c. Alij sunt, qui tradunt non per solam fidem communicari nobis promeritum Christi meritum, verū intercedentibus operibus, nimirum pœnitentia & fide remissionis peccatorum, Marci primo, per fidem & bona opera nos obtinere salutem æternam, Matt. 25. Sic ab vtraque parte hoc cōceditur, nempe promeritorem Christum solum esse salutis nostræ, gratiæ & iustificationis, verū in modo applicationis & apprehensionis differunt.

Iam

Iam igitur ipse Christus sententiam definit, Matt. 7. Non omnis qui dicit mihi, Domine Domine, introibit in regnum cœlorū, sed qui fecerit voluntatē patris, &c. Non sufficit credere, sed etiā obedire mandatis Dei, quæ suam demonstrant voluntatem, Luc. 11. Beati qui audiunt verbum Dei & custodiunt illud, Et quoniam res non est de merito iustificationis & salutis, hoc solum manet Christi, sed est de apprehensione, & applicatione promeritæ salutis per Christum, hoc est, omnia opera nostra, fides, sacramenta, obedientia præceptorum, ceremoniæ, oratio, ieiuniū, vigiliæ, cultus diuinus, eò solum spectant, quo illam salutem apprehendentes nobis participemus, non quomodo promereamus. Idèd Christus semper manet solus saluator, satisfactor, iustificator, non habet aliquid secū. Nec opus est ei aliquo, nec exigit auxilium: sic perfectum est opus suæ passionis, quòd non indiget alicuius accessione: sic plenum, quòd nunquam euacuetur. Secundò, idèd hæc gratia laudatur & misericordia DEI, quòd Deus pater dedit gratis suum filium, vt esset recõciliator & saluator damnatorum peccatorum, Ephes. 1. Qui semetipsum obtulit hostiam pro peccatis totius mundi, Galat. 1. Ephe. 5. Tertio, at nos nunc de plenitudine illius oportet accipere omnes, non de nouo mereri. Ipse semel meruit, & nos de illius merito participamus omnes, scilicet per media fidei & bonorum operum, vt dictum est: & qui sic per ea media apprehendit, ac obedit: hic Deum honorat, &c.

Ipse Christus meruit solus. Nobis meritum per fidem & pia opera distribuitur gratis, id est, non sunt condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam, Romanor. 8. Quare etiam si omnia fecerimus, adhuc gratis donamur Dei gratia. Romanor. 6. propter Christum. Opera igitur nostra nõ merentur iustificationem, sed media sunt, quibus apprehēdimus promeri-

promeritum thesaurum. Media sunt, & non merita, &c. Ideò quæ Deus per media donat, adhuc gratis donantur propter Christum. Gratia non cadit sub merito, sed gratia primùm gratis cōcessa per fidem, postea retinetur per opera, vt laudetur gloria gratiæ Dei, Ephes. 1.

DE FALSO INTELLECTV
huius verbi, imputare.

TITVLVS XXI.

Rimò, sectę adulterāt hoc verbum imputare, etiam vt derogent bonis operibus: & sic docēt: Homo sic est in natura sua deprauatus peccato originis in Adam, Rom. 5. q̄ nullā habet nec habere potest propriā iustitiam, sed solūm aliena iustitia, i. Christi, sibi imputatur gratis propter fidem solam. Ideò nihil sunt propria merita, sanctimonix, ceremonix: Christus solus nobis factus est à Deo nostra iustitia, sanctificatio & redemptio, 1. Cor. 1. Sic fides Abrahę fuit sibi imputata ad iustitiam, Gene. 15. & ideò hoc scriptum est, inquit Paulus Roma. 4. vt & nos sciamus, quoniā fides sola reputatur ad iustitiam credentibus in Christum, qui mortuus est pro peccatis nostris &c. atq; sic aliena iustitia nobis imputatur, illa iustificat & saluat per fidem sine omni opere nostro &c.

Secundò, sic accipiendo hoc verbum imputare, derogat plurimūm pijs operibus: pro quo notādum, quòd duplex est iustitia: nempe perfecta, vt est illa in patria cœlesti vbi ex toto corde, tota mente, ex omnibus viribus, tota anima sancti & angeli perficiunt DEI obedientiam & voluntatem: & sic non est iustus in conspectu Dei omnis viuens. Nam omnes hęc in hoc mundo constituti, semper orārunt sibi dimitti debita.